

27 Μαρτίου 2012
Α.Π.:00627

κ. Φίλιππο Σαχινίδη
Υπουργό Οικονομικών
Νίκης 5-7
101 80 Αθήνα

Κύριε Υπουργέ,

Με την ευκαιρία της ανάληψης των νέων καθηκόντων σας στο Υπουργείο Οικονομικών σας υποβάλουμε δύο κείμενα.

- Το πρώτο περιλαμβάνει σειρά απαραίτητων μέτρων για άμεση εφαρμογή, τα οποία χρειάζονται οι επιχειρήσεις για να βοηθηθούν να ξεπεράσουν τις σημερινές δυσκολίες. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ζουν μια εποχή συνεχιζόμενης επιδείνωσης του περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούν και τα προτεινόμενα μέτρα θα μπορούσαν να δώσουν ένα μικρό περιθώριο σε όσους καταφέρνουν να επιζούν. Τα μέτρα που προτείνουμε πρέπει να ληφθούν στο διάστημα των επομένων ημερών ή εβδομάδων και δεν μπορούν να περιμένουν τις εκλογές και τη νέα κυβέρνηση.
- Το δεύτερο κείμενο αφορά στον εκσυγχρονισμό του Φορολογικού Συστήματος που είχε εξαγγελθεί τον Ιούλιο του 2011, χωρίς όμως να δοθεί μέχρι σήμερα συνέχεια την οποία να γνωρίζουμε. Πρέπει άμεσα να δημιουργήσετε μία τεχνική ομάδα στο Υπουργείο, με συμμετοχή των φορέων της αγοράς, για να εργαστεί πάνω σε αυτό το θέμα.

Οι σύγχρονες, οργανωμένες επιχειρήσεις, που εκπροσωπεί ο ΣΕΒ και οι φορείς μέλη του, καλύπτουν σήμερα περίπου τα 2/3 των φορολογικών εσόδων και το 1/2 της μισθωτής απασχόλησης στην Ελλάδα και είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι κατεξοχήν σύννομες. «Φορολογικός Διάλογος» χωρίς αυτές δεν θα ήταν λογικό να νοηθεί.

Είμαστε στη διάθεση τη δική σας και των συνεργατών σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Με τιμή,

Χάρης Κυριαζής
Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος

Κοινοποίηση: 1. κ. Παντελή Οικονόμου, Αν/τη Υπουργό Οικονομικών
2. κ. Ηλία Πλασκοβίτη, Γενικό Γραμματέα Υπ. Οικονομικών
3. κ. Γκίκα Χαρδούβελη, Οικονομικό Σύμβουλο Πρωθυπουργού
4. κ. Γ. Ζαννιά, Πρόεδρο ΣΟΕ.

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΣΕΒ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

27 Μαρτίου 2012

Ρευστότητα της Αγοράς

Η ασφυξία της αγοράς σας είναι γνωστή. Πρέπει το Υπουργείο σας να λάβει άμεσα μέτρα, όπως αυτά που προτείνουμε παρακάτω:

1. Πρέπει μέσα στις επόμενες ημέρες να προχωρήσετε στον σχεδιασμό για καταβολή των €6,5 δις και πλέον που οφείλει το δημόσιο στις επιχειρήσεις από διάφορες αιτίες. Το πρόγραμμα αποπληρωμής πρέπει να είναι δεσμευτικό για το δημόσιο, ώστε οι επιχειρήσεις να μπορούν να το εντάξουν στον προγραμματισμό τους με ασφάλεια. Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών χρειάζεται ακόμη τουλάχιστον 3 μήνες μέχρι να υπάρξει αποτέλεσμα σε επίπεδο ρευστότητας της αγοράς. Για τον λόγο αυτό οι παραπάνω οφειλές του δημοσίου πρέπει να αποτελέσουν μια ενδιάμεση αναπνοή ρευστότητας στις χειμαζόμενες επιχειρήσεις.

2. Πρέπει να υπάρξει άμεση, ξεκάθαρη και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση κάποιων ελάχιστων **ζητημάτων φορολογικού χαρακτήρα** που αφορούν σε όσες επιχειρήσεις είχαν εξαναγκαστεί να δεχθούν ομόλογα του δημοσίου ως μέσο εξόφλησης των οφειλομένων σε αυτές ποσών, και τα οποία περιελήφθησαν στο **PSI**. Τα ελάχιστα αυτά ζητήματα είναι η τύχη του ΦΠΑ που αναλογεί στο ποσό που κουρεύτηκε, και η φορολογική αναγνώριση της ζημίας που υπέστησαν με το κούρεμα. Οι περισσότερες από τις ελληνικές επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση αντιμετωπίζουν την πλήρη κατάρρευση μέσα στις επόμενες εβδομάδες, και για αυτές και τους εργαζόμενους σε αυτές μπορεί να μην έχει νόημα να παρθούν μέτρα αργότερα.

3. Πρέπει να καταστεί **αυτόματη η επιστροφή ΦΠΑ** καθώς και άλλων φόρων τους οποίους το δημόσιο οφείλει να επιστρέφει στις επιχειρήσεις. Η επιστροφή ΦΠΑ είναι ένα ήπιο κίνητρο για επενδύσεις και εξαγωγές, δηλαδή ακριβώς για τις δραστηριότητες που περισσότερο χρειαζόμαστε σήμερα για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Το μέτρο αυτό έχει ακυρωθεί στην πράξη από «αδυναμία» φορολογικού ελέγχου και από τα έντεχνα διαδικαστικά εμπόδια.

Ειδικά για τον ΦΠΑ, η επιστροφή του πιστωτικού υπολοίπου θα μπορούσε να γίνεται άμεσα με την υποβολή της δήλωσης και με ευθύνη του φορολογούμενου, χωρίς να προηγείται έλεγχος, με την παράλληλη θέσπιση αντικειμενικών και άμεσα εφαρμόσιμων ποινών για όσους καταχρώνται την καλή πίστη του Δημοσίου. Αντί επιστροφής θα μπορούσε να γίνεται συμψηφισμός με άλλους φόρους της επιχείρησης ή του ομίλου στον οποίο αυτή ενδεχομένως ανήκει καθώς επίσης και εκχώρηση σε τρίτο πρόσωπο, οφειλέτη του Δημοσίου για άμεση εξόφληση φόρων που αυτός (ο τρίτος) οφείλει.

Ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων

Είναι αναγκαίο να ληφθούν πάραυτα μέτρα που θα υποστηρίξουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που έχει πληγεί μεταξύ άλλων και από την πρόσφατη φορολογική πολιτική. Δεν αναζητούμε λογική στα ληφθέντα μέτρα, που στο όνομα της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας δημιουργούν ευθέως και εξωγενώς αύξηση κόστους παραγωγής στις ελληνικές επιχειρήσεις. Για την στοιχειώδη ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας που επλήγη από την φορολογική πολιτική προτείνουμε:

4. Εκλογίκευση των πολύ υψηλών **Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (ΕΦΚ) στην Ενέργεια που καταναλώνει η βιομηχανία**, συγκεκριμένα :

- ✓ Στην Ηλεκτρική Ενέργεια (οι φόροι εδώ είναι 5πλάσιοι – 10πλάσιοι των ελαχίστων ορίων της σχετικής Οδηγίας της ΕΕ).

- ✓ Στο Φυσικό Αέριο (φόροι 10πλάσιοι των ελαχίστων ορίων της Ευρωπαϊκής Οδηγίας).
- ✓ Στα πετρελαιοειδή (μαζούτ, πετρέλαιο θέρμανσης, υγραέριο) που καταναλώνει η Βιομηχανία.

Οι ΕΦΚ επιβαρύνουν την παραγωγική διαδικασία (και όχι τα κέρδη) της μεταποιητικής Βιομηχανίας, μεγάλο μέρος της οποίας –κλάδοι ολόκληροι- είναι ζημιογόνοι λόγω της κρίσης και αγωνίζονται για να επιβιώσουν. Η επιβάρυνση με υπερβολικούς ΕΦΚ που δεν ισχύουν στις ανταγωνιστικές τους βιομηχανίες στα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και σε τρίτες χώρες, ακυρώνουν την εξαγωγική προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων και απειλούν τη βιωσιμότητά τους.

5. Επαναξιολόγηση μίας σειράς άλλων επί μέρους επιβαρύνσεων που επιβλήθηκαν τα τελευταία δύο χρόνια. Ειδικότερα:

- α) Με αναφορά στους ποικιλώνυμους **φόρους ακίνητης περιουσίας**, πρέπει να ανακληθούν οι επιβαρύνσεις στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης.
- β) Με αναφορά στους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (ΕΦΚ), και ειδικότερα στα **αλκοολούχα ποτά και στα είδη καπνού**, είναι επείγον να εξεταστεί αν επέφεραν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ή, αντίθετα, αν οδήγησαν σε μείωση των αναλογούντων φορολογικών εσόδων και σε αύξηση της παραβατικότητας.
- γ) Ο παρακρατούμενος φόρος στα εισοδήματα των **εργοληπτικών επιχειρήσεων** κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων να επανέλθει από 3% σε 1%, όπως ίσχυε μέχρι 31/12/2010 (άρ. 3, ν. 3763/2009) (1).

¹ Ο συντελεστής παρακράτησης 3% είναι απαγορευτικός σε μία εποχή που οι τεχνικές εταιρείες έχουν ζημίες στην συντριπτική τους πλειοψηφία και τα κέρδη, όταν υπάρχουν, δεν ξεπερνούν το 2-3%. Έτσι οξύνεται το θέμα ταμειακής ρευστότητας των επιχειρήσεων αυτών και δημιουργείται επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο Δημόσιο που ανέρχονται σε μεγάλα ποσά και τα οποία θα επιστραφούν στην επιχείρηση μετά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος (2 και 3 ετών).

Διευκόλυνση της Διάσωσης και Αναδιάρθρωσης των Επιχειρήσεων

Η ύφεση στη ζήτηση και η σοβαρότατη έλλειψη ρευστότητας έχουν καταστήσει πιεστική την ανάγκη εταιρικών μεταβιβάσεων και μετασχηματισμών για διάσωση και επιβίωση εταιρικών σχημάτων με κύριο όφελος τη διατήρηση θέσεων εργασίας. **Για διευκόλυνση των κινήσεων αυτών προτείνουμε:**

6. Την δυνατότητα **μεταφοράς ζημιών** της απορροφώμενης επιχείρησης στους μετασχηματισμούς που υλοποιούνται κατά τον Ν. 2166/1993,
7. Την **κατάργηση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων 1%** ο οποίος σήμερα επιβαρύνει την προσπάθεια των παλαιών ή και των νέων μετόχων να προσφέρουν κεφαλαιακή στήριξη στις εταιρείες τους.
8. Την **κατάργηση του τέλους χαρτοσήμου 1,2%** επί των ποσών που βραχυπρόθεσμα παρέχουν οι μέτοχοι προς τις επιχειρήσεις για την ενίσχυση της ρευστότητάς τους.
9. Την **επαναφορά του παλαιού καθεστώτος** όπου δεν προβλεπόταν φορολόγηση για τη μεταβίβαση μετοχών,
10. Την υιοθέτηση ρυθμίσεων για φορολόγηση κερδών σε επίπεδο ομίλου εταιρειών (**group taxation**), με συμψηφισμό των ζημιών θυγατρικών που παρουσιάζουν ζημιές.
11. Τέλος προτείνουμε **να αρθούν τα αντικίνητρα στη διανομή κερδών στους εργαζομένους**, μέσα σε πλαίσιο συγκεκριμένων προϋποθέσεων που θα νομοθετηθούν. Αυτό είναι το μόνο πρακτικό μέτρο που μπορεί να λάβει το κράτος για να βοηθήσει τη σύνδεση αμοιβών με παραγωγικότητα, σε ένα περιβάλλον παγωμένων ή μειούμενων αποδοχών για τους μισθωτούς.

Άλλα Θέματα

Κατάργηση Κ.Β.Σ.

12. Η κατάργηση του ΚΒΣ έχει νομοθετηθεί ήδη από τον Μάιο του 2010 ⁽²⁾. Το πόρισμα της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής δεν απέδωσε μία δραστική μεταρρύθμιση. Από την ενημέρωση που είχαμε δεν προκύπτει ουσιαστικός επανασχεδιασμός της μεθοδολογίας του φορολογικού ελέγχου. Παρά ταύτα, ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα χαρακτηρίζονται ως σημαντικά και θετικά. Ιδιαίτερα επισημαίνουμε τα ακόλουθα που θα συνεισφέρουν στην τόνωση της επιχειρηματικής δράσης:

- α) Την ουσιαστική κατάργηση της απόρριψης των βιβλίων και του εξωλογιστικού προσδιορισμού των κερδών (παλαιό άρθρο 3ο).
- β) Την κατάργηση των θεωρήσεων των βιβλίων. Για να έχει, όμως, νόημα αυτό το μέτρο, θα πρέπει να περιλάβει το βιβλίο τεχνικών προδιαγραφών καθώς και το βιβλίο αποθήκης ανεξάρτητα από την τήρηση ή όχι αναλυτικής λογιστικής.
- γ) Την εκλογίκευση των προστίμων.

Τον Δεκέμβριο του 2011 το Υπουργείο αντί να ενσωματώσει το πόρισμα στο τότε φορολογικό Σ/Ν, έδωσε νέα παράταση ζωής στον ΚΒΣ ως έχει, αναιρώντας τον εαυτό του και δείχνοντας ότι υποκύπτει στους νοσταλγούς του παλαιού συστήματος. Ζητούμε την **άμεση νομοθέτηση του πορίσματος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής** σαν μία πρώτη κίνηση στην κατεύθυνση πραγματικής κατάργησης του Κ.Β.Σ.

Ενδοομιλικές συναλλαγές

13. Το πόρισμα της σχετικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής επανατοποθετεί το θέμα στην ορθή του βάση που είναι ότι οι ενδοομιλικές συναλλαγές αποτελούν αντικείμενο ενασχόλησης της φορολογικής αρχής. Ανεξάρτητα από μικρές βελτιώσεις

² με τον Ν. 3888/2010 άρθρο 15 § 5(β)

που θα μπορούσαν να υπάρχουν στο πόρισμα, είναι απαραίτητο να προχωρήσει η άμεση νομοθέτηση των προτεινομένων σε αυτό.

Όμως το Υπουργείο από τον Νοέμβριο του 2011 μέχρι σήμερα δεν προχώρησε όπως είχε αρχικά δεσμευτεί. Αντίθετα, οι υπηρεσίες του ΥΠΑΑΝ έχουν επιδοθεί σε ένα κυνήγι μαγισσών, από δε τις δημόσιες δηλώσεις τους το μόνιο που καταλαβαίνουμε είναι ότι από τους ελέγχους τους προκύπτουν πιθανές φορολογικές υποθέσεις – που όμως δεν είναι αρμόδιοι ή γνώστες να τις χειριστούν.

Ζητούμε την άμεση νομοθέτηση του πορίσματος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής.

Πρόσφατες Ποινικές διατάξεις

14. Η υιοθέτηση των εξόχως αυστηρών διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 3943/2011, που άρχισαν να υλοποιούνται πρόσφατα στην πράξη, έφεραν στο προσκήνιο ζητήματα που έχουν σχέση με τη σημερινή οικονομική συγκυρία και ιδιαίτερα με τα θέματα της ρευστότητας στην αγορά.

Ο ΣΕΒ σε όλους τους τόνους υποστήριζε και υποστηρίζει την απόλυτη τήρηση των φορολογικών κανόνων από τις επιχειρήσεις. Για τον λόγο αυτό αναγνωρίζεται και η αναγκαιότητα των προστίμων και των ποινών στους παραβάτες – όταν όμως τα πρόστιμα και οι ποινές έχουν στην πράξη σαν αποτέλεσμα να ωθούν τις επιχειρήσεις στη συμμόρφωση και όταν δεν είναι δυσανάλογα με τη βλάβη του δημοσίου ή δεν ασκούνται καταχρηστικά.

Εξάλλου, από την εμπειρία και την κοινή λογική προκύπτει ότι η συμμόρφωση των φορολογουμένων επιτυγχάνεται όταν είναι υψηλός ο κίνδυνος να εντοπισθεί η παράβαση (ανεξάρτητα εάν τα πρόστιμα και οι ποινές είναι χαμηλές ή υψηλές) και δεν επιτυγχάνεται αν υπάρχουν μεν υψηλά πρόστιμα και ποινές αλλά ο κίνδυνος εντοπισμού της παράβασης είναι μικρός.

Η υπέρμετρη αυστηροποίηση των ποινικών κυρώσεων οδηγεί, λοιπόν, προς την λάθος κατεύθυνση. Αποκτά δε καταχρηστικό χαρακτήρα και χάνει οποιοδήποτε ηθικό έρεισμα στις περιπτώσεις επιχειρήσεων προς τις οποίες το ίδιο το δημόσιο οφείλει χρήματα και δεν τις πληρώνει.

Ζητούμε άμεση συνεργασία μαζί σας για να επανεξεταστούν οι ρυθμίσεις αυτές στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότητας και της εκλογίκευσης.

Επίλυση Φορολογικών Διαφορών

15. Η λειτουργία της Πενταμελούς Επιτροπής Διοικητικής Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 70^Α του ν. 2238/19934 (Α'151), όπως αυτές προστέθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 3943/2011 (Α'66). Ζητούμε **να ξεκινήσει η λειτουργία της Επιτροπής** και να διασφαλιστεί η **απαραίτητη υποστήριξη για την αποτελεσματική λειτουργία της** Επιτροπής αυτής.

**Συνεισφορά στη Διαβούλευση για το
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**

1^η Αυγούστου 2011

Περιεχόμενα

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις 10

Το Νέο Φορολογικό Σύστημα 10

Οι άμεσες ανάγκες πριν τη μετάβαση 11

Οι κατευθύνσεις για ένα Νέο Φορολογικό Σύστημα 17

Σταθερό Σύστημα	17
Διαφανές Σύστημα	18
Δίκαιο Σύστημα	20
Αναπτυξιακό Σύστημα	23
Αναδιανομή.....	27
Ρυθμιστικός ρόλος	29
Φορολογία και τοπική αυτοδιοίκηση.....	31

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Σε περιόδους δημοσιονομικής δυσπραγίας, όπως αυτή που διανύουμε, η ανάγκη για την είσπραξη φορολογικών εσόδων οδηγεί στην λήψη άμεσα υλοποιήσιμων μέτρων. Ωστόσο τα βαθύτερα και χρόνια προβλήματα που χαρακτηρίζουν το ελληνικό φορολογικό σύστημα επιτάσσουν παράλληλα την δρομολόγηση της προεργασίας για την ριζική αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος.

Τα νέα φορολογικά δεδομένα, τόσο σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου όσο και σε επίπεδο συμμόρφωσης των φορολογούμενων με τις φορολογικές και διοικητικές τους υποχρεώσεις, θα πρέπει να αποσκοπούν στη διαμόρφωση ενός μακροπρόθεσμου πλαισίου ολικής, εκ βάθρων ανασύστασης του φορολογικού συστήματος της χώρας μας, ώστε αυτό να καταστεί σύγχρονο, αποτελεσματικό, και να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ φορολογουμένων και φορολογικών αρχών, ώστε τελικά να στηρίξει την ανάπτυξη της οικονομίας σε βάθος χρόνου.

Σήμερα περισσότερο παρά ποτέ κρίνεται απαραίτητο να εξασφαλισθεί ότι η όποια νομοθετική πρωτοβουλία δεν θα συνίσταται σε βραχυπρόθεσμες αποφάσεις αλλά θα στοχεύει σε βιώσιμες και διαχρονικές λύσεις που προωθούν την ανάπτυξη και την μακροπρόθεσμη σταθερότητα.

Το Νέο Φορολογικό Σύστημα

Στο παρόν σημείωμα εξετάζουμε το «ιδανικό» Νέο Φορολογικό Σύστημα κυρίως όχι ως προς τις συγκεκριμένες αριθμητικές παραμέτρους, αλλά ως προς τα ποιοτικά εκείνα χαρακτηριστικά που πρέπει να το διέπουν σαν σύνολο κανόνων.

Όλοι δέχονται ότι ένα τέτοιο σύστημα πρέπει να είναι:

- Σταθερό
- Διαφανές
- Δίκαιο
- Αναπτυξιακό

Ένα τέτοιο σύστημα μπορεί να χρησιμοποιείται και για εξυπηρέτηση άλλων σκοπών, όπως:

- Για σκοπούς Αναδιανομής
- Ρύθμιση επιλεγμένων οικονομικών ή ατομικών συμπεριφορών

Στο παρόν σημείωμα παραθέτουμε τις απόψεις μας σχετικά με το περιεχόμενο της καθεμιάς από τις παραπάνω έννοιες που κατά τη γνώμη μας πρέπει να χαρακτηρίζουν το νέο σύστημα.

Για να ολοκληρωθεί το σύστημα πρέπει να εξεταστούν οι ανθρώπινοι πόροι (αριθμός, ουσιαστικά προσόντα, κατανομή σε μονάδες, συνεχής διαδικασία επιμόρφωσης), οι διαδικασίες, η υποδομή πληροφορικής, καθώς και η επικοινωνία προς τους φορολογουμένους.

ΠΡΙΝ, ΟΜΩΣ, ΕΞΕΤΑΣΤΕΙ ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, πρέπει να αντιμετωπιστούν κάποιες άμεσες σημερινές ανάγκες που θα καλύψουν το διάστημα της μετάβασης.

Οι άμεσες ανάγκες πριν τη μετάβαση

Ο σχεδιασμός και η μετάβαση σε ένα νέο φορολογικό σύστημα απαιτούν χρόνο προετοιμασίας της τάξεως των 2 ετών + περίπου 1 έτος για την τελειοποίηση των ηλεκτρονικών υποδομών, την προετοιμασία του προσωπικού και παράλληλα την προειδοποίηση των φορολογουμένων για να σχεδιάσουν τις επιχειρηματικές τους

δραστηριότητες και τις επενδύσεις τους ανάλογα. Για τον λόγο αυτό **χρειάζεται εκ παραλλήλου η άμεση λήψη μέτρων πάνω στο παλαιό σύστημα, για να αρθούν κάποια από τα σοβαρά εμπόδια τα οποία θέτει στην επιχειρηματικότητα και στις πιθανότητες επανεκκίνησης της οικονομίας μέσα από τις επενδύσεις και τις εξαγωγές.**

Το πακέτο των 10 άμεσων μέτρων έχει ως εξής :

Λειτουργία του Μηχανισμού της Φορολογικής Αρχής

- i. Συστηματικότερη και πιο «επαγγελματική» προσπάθεια καταπολέμησης της φοροδιαφυγής ⁽³⁾, που θα καθοδηγηθεί από τεχνοκρατική ομάδα επιλεγμένη με ιδιαίτερα κριτήρια, έχοντας κυρίαρχο πυλώνα την πληροφορική και τα συστήματα ελεγκτικών διασταυρώσεων. Τα συστήματα διασταυρώσεων πρέπει να καταστούν διαρκής διαδικασία στο πλήρες φάσμα των φορολογουμένων, και όχι να είναι ad hoc καμπάνιες. Μέσα στο ίδιο πλαίσιο, μείωση των προστίμων που έχουν φτάσει σε εξοντωτικά επίπεδα, και ανάκληση των πρόσφατων ποινικών διατάξεων. Η εμπειρία δείχνει ότι αυτή η προσέγγιση των εξοντωτικών ποινών δίνει κίνητρα στη φοροδιαφυγή και τη διαφθορά, ενώ αντίθετα η παραβατικότητα μειώνεται μόνον όταν αυξάνει αισθητά η πεποίθηση ότι ο παραβάτης μπορεί εύκολα να εντοπιστεί από τις αρχές (ανεξάρτητα από το ύψος του προστίμου)
- ii. Ενεργοποίηση του ELENXIS αφού εκλογικευθεί η παραμετροποίησή του.
- iii. Εφαρμογή του φορολογικού πιστοποιητικού που θα δίδεται από τους νόμιμους ελεγκτές. Η έκδοση της Υπουργικής απόφασης υπονομεύτηκε από τους πολέμιους του μέτρου, με αποτέλεσμα να καθυστερήσει 14 μήνες από τη νομοθέτηση της. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή δεν θα βρεθεί

³ Βλέπε συνημμένη σχετική πρόταση την οποία ο ΣΕΒ είχε υποβάλει παλαιότερα στο Υπουργείο, και η οποία είναι κατά το πλείστον ακόμη επίκαιρη

αντιμέτωπη με παρόμοιες υπονομεύσεις.

- iv. Για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, υιοθέτηση των προτάσεων της σχετικής μελέτης.
- v. Να καταργηθούν οι -σε μόνιμη πλέον βάση- Έκτακτες Εισφορές, που στην πράξη αυξάνουν τους συντελεστές φορολόγησης. Δεν έχει νόημα να συζητείται μείωση συντελεστών φορολόγησης των κερδών και να διατηρούνται οι Έκτακτες Εισφορές.

Άρση μέτρων που καθιστούν τις επιχειρήσεις Μη Ανταγωνιστικές

- vi. Κατάργηση της παρακράτησης φόρου μερισμάτων στην περίπτωση που τα μερίσματα καταβάλλονται σε ημεδαπή μητρική ανώνυμη εταιρεία, εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 11 του ν. 2578/1998. Σε περίπτωση μη αποδοχής της πρότασης αυτής, τα μερίσματα που λαμβάνουν οι ημεδαπές Α.Ε., από τις συμμετοχές τους σε άλλες ημεδαπές Α.Ε., να αποτελούν φορολογούμενο εισόδημα και ο παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων να συμψηφίζεται με το οφειλόμενο φόρο των συνολικών κερδών της Α.Ε. κατά την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τυχόν πιστωτικό υπόλοιπο να επιστρέφεται στην Α.Ε.
- vii. Εισαγωγή ρυθμίσεων για φορολόγηση κερδών σε επίπεδο ομίλου εταιρειών (group taxation), με συμψηφισμό των ζημιών θυγατρικών που παρουσιάζουν ζημιές.
- viii. Αυτοματοποίηση στην επιστροφή ΦΠΑ ή άλλων φόρων που έχουν προκαταβληθεί – είναι ένα ήπιο κίνητρο για επενδύσεις και εξαγωγές που έχει ακυρωθεί στην πράξη από τα διαδικαστικά ⁽⁴⁾. Ειδικά για τον ΦΠΑ, η επιστροφή του πιστωτικού υπολοίπου θα μπορούσε να γίνεται άμεσα με την υποβολή της δήλωσης και με ευθύνη του φορολογούμενου, χωρίς να

⁴ Δημιουργείται τεχνητή αδυναμία συμψηφισμού ή μεγάλη καθυστέρηση διότι απαιτείται υπογραφή Υπουργού για να καταστεί η απαίτηση επιστροφής βέβαιη και εκκαθαρισμένη

προηγείται έλεγχος, με την παράλληλη θέσπιση αντικειμενικών και άμεσα εφαρμόσιμων ποινών για όσους καταχρώνται την καλή πίστη του Δημοσίου. Αντί επιστροφής θα μπορούσε να γίνεται συμψηφισμός με άλλους φόρους της επιχείρησης ή του ομίλου στον οποίο αυτή ενδεχομένως ανήκει καθώς επίσης και εκχώρηση σε τρίτο πρόσωπο, οφειλέτη του Δημοσίου για άμεση εξόφληση φόρων που αυτός (ο τρίτος) οφείλει.

ix. Εκλογίκευση των πολύ υψηλών Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (ΕΦΚ) στην Ενέργεια που καταναλώνει η βιομηχανία, συγκεκριμένα :

- Στην Ηλεκτρική Ενέργεια (5πλάσιοι – 10πλάσιοι των ελαχίστων ορίων της σχετικής Οδηγίας της ΕΕ)
- Στο Φυσικό Αέριο (10πλάσιοι των ελαχίστων ορίων της σχετικής Οδηγίας της ΕΕ)
- Στα πετρελαιοειδή (μαζούτ, πετρέλαιο θέρμανσης, υγραέριο) που καταναλώνει η Βιομηχανία.

Οι ΕΦΚ επιβαρύνουν τη παραγωγική διαδικασία (και όχι τα κέρδη) της μεταποιητικής Βιομηχανίας, μεγάλο μέρος της οποίας –κλάδοι ολόκληροι- είναι λόγω της κρίσης ζημιογόνοι και αγωνίζονται οριακά να επιβιώσουν. Η επιβάρυνση με υπερβολικούς ΕΦΚ που δεν επιβαρύνουν τις ανταγωνιστικές τους βιομηχανίες στα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και σε τρίτες χώρες, ακυρώνουν την εξαγωγική προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων και απειλούν τη βιωσιμότητά τους.

x. Επαναξιολόγηση και διαφόρων άλλων επί μέρους επιβαρύνσεων που επιβλήθηκαν το τελευταίο διάστημα.

A. Ειδικά για τον φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας, πρέπει να καταργηθεί η επιβάρυνση στα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης.

B. Επίσης, αναφορικά με τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (ΕΦΚ),

για να εξεταστεί κατά πόσον έφεραν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα ή έφεραν τα αντίθετα (μείωση φορολογικών εσόδων) και ειδικότερα στα:

- αλκοολούχα ποτά,
- είδη καπνού

C. Ο παρακρατούμενος φόρος στα εισοδήματα των εργοληπτικών επιχειρήσεων κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων να επανέλθει από 3% σε 1%, όπως ίσχυε μέχρι 31/12/2010 (άρ. 3, ν. 3763/2009) ⁽⁵⁾.

xi. Ειδικά άμεσα μέτρα που σχετίζονται με την κρίση, την σοβαρότατη έλλειψη ρευστότητας και την πιεστική ανάγκη εταιρικών μεταβιβάσεων και μετασχηματισμών για επιβίωση εταιρικών σχημάτων, είναι:

- η επαναφορά στο καθεστώς όπου δεν υπήρχε φόρος μεταβίβασης μετοχών,
- η αναβίωση της δυνατότητας μεταφοράς ζημιών στις συγχωνεύσεις που υλοποιούνται κατά τον Ν 2166/1993,
- η κατάργηση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων 1% ο οποίος σήμερα επιβαρύνει την κεφαλαιακή στήριξη των εταιρειών από τους παλαιούς ή νέους μετόχους,
- η κατάργηση του τέλους χαρτοσήμου 1,2% επί των ποσών που βραχυπρόθεσμα παρέχουν οι μέτοχοι προς τις επιχειρήσεις για την ενίσχυση της ρευστότητάς τους.

xii. Άρση των αντικινήτρων στην διανομή κερδών στους εργαζομένους, μέσα σε

⁵ Ο συντελεστής παρακράτησης 3% είναι απαγορευτικός σε μία εποχή που οι τεχνικές εταιρείες έχουν ζημίες στην συντριπτική τους πλειοψηφία και τα κέρδη, όταν υπάρχουν, δεν ξεπερνούν το 2-3%. Έτσι οξύνεται το θέμα ταμειακής ρευστότητας των επιχειρήσεων αυτών και δημιουργείται επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο Δημόσιο που ανέρχονται σε μεγάλα ποσά και τα οποία θα επιστραφούν στην επιχείρηση μετά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος (2 και 3 ετών).

πλαίσιο συγκεκριμένων προϋποθέσεων που θα νομοθετηθούν. Αυτό είναι το μόνο πρακτικό μέτρο που μπορεί να λάβει το κράτος για να βοηθήσει την σύνδεση αμοιβών με παραγωγικότητα, σε ένα περιβάλλον παγωμένων ή μειούμενων αποδοχών για τους μισθωτούς. Παράλληλα, διασφάλιση ότι δεν θα αυξηθεί περαιτέρω το μη μισθολογικό κόστος οποιασδήποτε κατηγορίας θέσεων εργασίας, μέσα από άκαιρη και ατεκμηρίωτη αύξηση των κοινωνικοασφαλιστικών εισφορών με εργαλείο την ένταξη νέων κατηγοριών στην ασφάλιση των Βαρέων & Ανθυγιεινών.

Οι κατευθύνσεις για ένα Νέο Φορολογικό Σύστημα

Σταθερό Σύστημα

Προβλεψιμότητα αλλαγών

Ένα σταθερό φορολογικό σύστημα δεν θα πρέπει να αιφνιδιάζει τον φορολογούμενο αλλά έγκαιρα να τον προειδοποιεί για τις επικείμενες αλλαγές στη νομοθεσία.

Ο φορολογούμενος πρέπει να ειδοποιείται τουλάχιστον μια πλήρη οικονομική χρήση νωρίτερα προκειμένου να κάνει αποτελεσματικό οικονομικό προγραμματισμό. Αν για παράδειγμα νομοθετούνται τροποποιήσεις στη φορολογία εισοδήματος εντός του 2011 αυτές θα αφορούν σε εισοδήματα που θα κτηθούν από τις αρχές του 2013.

Η σταθερότητα του συστήματος κυρίως έχει επίδραση στην αξιολόγηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σαν προορισμό για επενδύσεις. Επομένως πρωτεύουσα σημασία έχει η σταθερότητα των ρυθμίσεων που αφορούν στις επιχειρήσεις.

Στο επίπεδο του φυσικού προσώπου, η έλλειψη σταθερότητας θεωρείται ουσιώδης παράγων (μαζί με άλλους) που εξωθεί προς την εξεύρεση διόδων προς φοροδιαφυγή (σαν «άμυνα» έναντι απρόβλεπτων αλλαγών).

Μακροχρόνιος προγραμματισμός

Ειδικά για τους εταιρικούς φόρους, η χώρα μας δεν μπορεί εύκολα να πείσει τους επενδυτές ότι το σύστημα θα παραμείνει σταθερό, λόγω της ιστορίας της που δείχνει το ακριβώς αντίθετο. Επομένως ένα σύστημα που επιδιώκει να παράσχει ασφάλεια για μακρύ χρονικό ορίζοντα (πχ 10ετίας) θα πρέπει να θωρακιστεί συνταγματικά, σύμφωνα και με την αρχή της εμπιστοσύνης των πολιτών στο

Κράτος,.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στη χώρα μας για την καταστροφική εμπειρία των ποικιλόμορφων «φορολογικών αμνησιών». Η ιστορία δείχνει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των υπουργών οικονομικών της τελευταίας γενιάς εξαπάτησαν συστηματικά τους συνεπείς φορολογούμενους υπέρ των παραβατών, με την διαρκώς μειούμενη αποτελεσματικότητα των ελέγχων και την προβλεψιμότητα των αμνησιών. Η με αυτό τον τρόπο επίσημη υπόθαλψη της κουλτούρας της φοροδιαφυγής δημιουργεί βαθύτατη απέχθεια στους συνεπείς φορολογουμένους απέναντι στο υφιστάμενο φορολογικό σύστημα (που εκτός από τους νόμους περιλαμβάνει τους μηχανισμούς του Υπουργείου κλπ), υποσκάπτοντας την αποτελεσματικότητά του σε βαθμό που είναι δύσκολο να αποκατασταθεί με οργανωτικά ή επικοινωνιακά μέτρα.

Διαφανές Σύστημα

Αντικειμενικότητα

Μεγιστοποίηση του αυτοματισμού υπολογισμού της φορολογικής οφειλής και περιορισμός στο ελάχιστο της κρίσης που καλείται να ασκήσει ο ελεγκτής

Απλότητα

Ελαχιστοποίηση του αριθμού των διαφορετικών τύπων φόρου, απλοποίηση των κλιμάκων, απλές και ολιγάριθμες εξαιρέσεις και απαλλαγές, κωδικοποίηση του συστήματος με δομή που να αντανακλά τις συναλλακτικές συνήθειες της αγοράς και όχι την οργανωτική δομή του Υπουργείου

Προσαρμοστικότητα

Θεσμοθέτηση διαύλων διαρκούς συνεργασίας με τις παραγωγικές τάξεις για αντιμετώπιση των εξελικτικών αλλαγών που επέρχονται στην αγορά.

Δυνατότητα δεσμευτικής για την φορολογική αρχή επίλυσης περιπτώσεων νέων τύπων συναλλαγών (advance rulings).

Διαύγεια

- i. Διαρκής κωδικοποίηση νομοθεσίας, ενημέρωση αναφορικά με διοικητικές πράξεις, εγκυκλίους και ατομικές λύσεις, αποφάσεις δικαστηρίων κλπ. Εύκολη διαδικτυακή πρόσβαση και αναζήτηση.
- ii. Εργαλεία καθοδήγησης των μικρομεσαίων/αυτοαπασχολουμένων για ανεύρεση των ρυθμίσεων που τους αφορούν (χρήση από μη ειδικούς).
- iii. Δυνατότητα δημόσιας πρόσβασης σε ολοκληρωμένη και έγκαιρη στατιστική απεικόνιση των αποτελεσμάτων είσπραξης των φόρων
- iv. Καταγραφή της εισπρακτικής επίπτωσης των απαλλαγών με την προσέγγιση των «αρνητικών φόρων»
- v. Ουσιαστική χρήση της μελέτης επιπτώσεων (impact assessment) κατά τη θέσπιση νέων ρυθμίσεων (μαζί με ανάλυση κόστους-οφέλους για το κόστος μηχανισμού είσπραξης) ⁽⁶⁾ και αντίστοιχος απολογισμός για την επίτευξη των σχετικών στόχων.

⁶ Υποτίθεται ότι σήμερα γίνεται αποτύπωση επιπτώσεων των προτεινόμενων ρυθμίσεων κατά την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή. Η ρηχότητα της σημερινής πρακτικής φαίνεται από το ότι κανείς δεν αναφέρεται σε αυτές ούτε εντός ούτε εκτός Βουλής. Εν πάση περιπτώσει διενεργούνται μετά την διαμόρφωση του κειμένου του νομοσχεδίου, και όχι σαν εργαλείο διαμόρφωσης πολιτικής, όπως θα έπρεπε.

Δίκαιο Σύστημα

Αναδιανομή πόρων

Στο δημόσιο διάλογο συνήθως η έννοια ενός «δίκαιου» φορολογικού συστήματος ανάγεται στο βαθμό που αναδιανέμει χρήματα από τα υψηλότερα προς τα χαμηλότερα εισοδήματα. Πέραν των αριθμών και ποσοστών, τα κύρια χαρακτηριστικά σχετικά με το σημείο αυτό είναι η προοδευτικότητα της κλίμακας για τα εισοδήματα φυσικών προσώπων, και η διασφάλιση απαλλαγών που σχετίζονται με το ελάχιστο οικογενειακό εισόδημα («living wage»). Οι δύο αυτές αρχές είναι επιθυμητές σαν δομικά στοιχεία του συστήματος, με περιορισμούς που προκύπτουν από όλα τα λοιπά χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο παρόν σημείωμα ⁽⁷⁾.

Πρέπει να αποκλειστεί απολύτως η αναδιανομή πόρων προς ειδικές κατηγορίες φυσικών ή νομικών προσώπων (φόροι και τέλη υπέρ τρίτων) μέσα από το φορολογικό σύστημα. Τέτοια αναδιανομή πόρων πρέπει να γίνεται με διαφανείς μεταβιβαστικές πληρωμές του κράτους, ώστε να θεσμοθετούνται, να παρακολουθούνται και να κρίνονται αντίστοιχα. Στο ίδιο πνεύμα, οι τυχόν προβλεπόμενες απαλλαγές για κάποιες κατηγορίες πολιτών ή δραστηριοτήτων δεν πρέπει να παραβιάζουν την αρχή της φορολογικής ισότητας υπό την έννοια ότι πρέπει να αντιμετωπίζονται φορολογικά με τον ίδιο τρόπο οι όμοιες καταστάσεις.

Καταπολέμηση της παραβατικότητας

Ακόμη όμως σημαντικότερο στοιχείο στη χώρα μας είναι να ελαχιστοποιηθεί η δυνατότητα φοροδιαφυγής ⁽⁸⁾.

⁷ Πχ, οι υψηλές φορολογικές κλίμακες δεν πρέπει να είναι εξουθενωτικές ώστε να οδηγούν σε διαρκή αναζήτηση φορο-αποφυγής ή φοροδιαφυγής, οι κλίμακες και οι απαλλαγές να είναι απλές κλπ

⁸ Βλέπε παλαιότερες προτάσεις ΣΕΒ για ολοκληρωμένη πλάνο καταπολέμησης της φοροδιαφυγής

Το φορολογικό σύστημα (περιλαμβανομένων των μηχανισμών ελέγχου) πρέπει να δημιουργεί την πεποίθηση στον φορολογούμενο ότι οι παραβάσεις εντοπίζονται σχεδόν με βεβαιότητα.

Επίσης να μην αφήνει περιθώριο κατανάλωσης ή επένδυσης αδήλωτων εισοδημάτων.

Τα πρόστιμα (πλην περιπτώσεων συστηματικής υποτροπής) πρέπει να είναι ήπια και να έχουν παιδευτικό χαρακτήρα. Ιστορικά έχει αποδειχτεί ότι τα υψηλά πρόστιμα (πού όμως δυστυχώς στην συνείδησή μας έχουν συνδυαστεί με την υψηλή πιθανότητα διαφυγής) είναι στην καρδιά των κινήτρων για συστηματική φοροδιαφυγή ευρείας κλίμακας και στην αντίστοιχη δημιουργία κινήτρων διαφθοράς των ελεγκτικού μηχανισμού.

Αντλώντας διδάγματα από την εμπειρία της οικονομικής κρίσης, πρέπει το φορολογικό σύστημα να έχει τη δυνατότητα διάκρισης των παραβάσεων που οφείλονται σε συστηματική υποτροπή και δόλο από εκείνες που οφείλονται σε πρόσκαιρη ταμειακή αδυναμία, και να μην εγκλωβίζει τους συμπτωματικούς παραβάτες σε φαύλο κύκλο παραβατικότητας. Πρέπει ιδιαίτερα να λυθεί ικανοποιητικά και οριστικά το θέμα συμψηφισμού ληξιπρόθεσμων οφειλών του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς τον φορολογούμενο με φορολογικές οφειλές του.

Πρέπει επίσης να σχεδιαστεί ένα σύστημα για όλους τους φορολογουμένους δήλωσης της περιουσιακής τους κατάστασης (και όχι μόνο για ορισμένες κατηγορίες, όπως ισχύει σήμερα), ώστε να μπορεί να ελέγχεται εάν δικαιολογούνται τα περιουσιακά τους στοιχεία και οι δαπάνες τους από πόρους που έχουν δηλωθεί. Έτσι μόνον κλείνει ο κύκλος ελέγχου πλήρως.

Απονομή Δικαιοσύνης

Το φορολογικό σύστημα πρέπει να διασφαλίζει ταχεία και αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης, με παράλληλα ύπαρξη εργαλείων συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών.

Χρειάζεται να ενεργοποιηθούν άμεσα οι μηχανισμοί της φορολογικής διαιτησίας και της νέας Επιτροπής διοικητικής επίλυσης φορολογικών διαφορών που θεσμοθετήθηκαν με το ν.3943/2011 με την έκδοση των προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων και προεδρικών διαταγμάτων. Ο τρόπος ενεργοποίησης και λειτουργίας αυτών των θεσμών πρέπει να διασφαλίζει από την πρώτη στιγμή εγκυρότητα και αποτελεσματικότητα.

Πρέπει επίσης να αναθεωρηθούν οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, οι οποίες περιορίζουν την πρόσβαση των φορολογουμένων στη δικαιοσύνη, όπως υιοθετήθηκαν πέρσι.

Τέλος, σχετικά με την επίσπευση της εξέτασης των φορολογικών υποθέσεων στα διοικητικά δικαστήρια, πιστεύουμε ότι εάν η λύση είναι η πρόσληψη νέων δικαστών, θα ήταν από τις ελάχιστες περιπτώσεις που θα υποστηρίζαμε νέες προσλήψεις στο δημόσιο υπό τις παρούσες συνθήκες.

Αναπτυξιακό Σύστημα

Τρεις πυλώνες ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Το φορολογικό σύστημα πρέπει να υποστηρίζει τους τρεις κύριους πυλώνες ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που είναι η βάση για την οικονομική ανάπτυξη:

- **Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού & ενίσχυση της ανταγωνιστικής απασχόλησης**
 - Σημαντικά θέματα εδώ είναι η διάρθρωση της προοδευτικότητας της κλίμακας για εισοδήματα από μισθωτή εργασία, η άρση αντικινήτρων για διανομή κερδών μέσα σε προδιαγεγραμμένα πλαίσια, η πλήρης φορολογική αναγνώριση της επένδυσης σε επαγγελματική γνώση στο επίπεδο του φυσικού προσώπου και των εταιρειών, η διευκόλυνση της γεωγραφικής κινητικότητας των στελεχών εντός αλλά και εκτός της χώρας⁽⁹⁾ και της προσέλκυσης στελεχών από το εξωτερικό.
 - Μία προωθημένη προσέγγιση είναι ο συνυπολογισμός με τις φορολογικές επιβαρύνσεις και των άλλων επιβαρύνσεων της εργασίας, δηλαδή των ασφαλιστικών εισφορών, με την έννοια του «φόρου στην απασχόληση». Η συνδυαστική αντιμετώπιση δείχνει ότι τα φορολογικά / κοινωνικοασφαλιστικά βάρη που συνδέονται με το εισόδημα ενός χαμηλόβαθμου στελέχους (της τάξεως των € 2,500 μέσου ονομαστικού μισθού) έχουν λόγο ετήσιου καθαρού εισοδήματος προς επιβαρύνσεις 1:0,78.⁽¹⁰⁾, δηλαδή για κάθε €100 που εισπράττει ο μισθωτός, παράλληλα €78 εισπράττονται από το

⁹ Με αναγνώριση δαπανών μετοίκησης κλπ, και για τους μετοικούντες εκτός Ελλάδας, με ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς για τα εισοδήματα που αποκτώνται στην αλλοδαπή.

¹⁰ Ονομαστικός μηνιαίος μισθός € 2,500: αναλογούν φόροι € 301,69 (με τις περσινές ρυθμίσεις), εισφορές εργαζομένου και εργοδότη στο ΙΚΑ €1.101,50. Καθαρό εισόδημα στα χέρια του εργαζόμενου: € 1798,31 Φόροι και εισφορές γενικά : € 1.403,19 Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι από την κατανάλωση που προέρχεται από το εισόδημα αυτό αναλογεί πρόσθετο έσοδο από ΦΠΑ κατ' εκτίμηση της τάξεως των € 150 [€1.000x15%]. Οπότε η αναλογία φόρων προς διαθέσιμο εισόδημα πλησιάζει ραγδαία το 1:1

κράτος και το ΙΚΑ.

- **Εξωστρέφεια της επιχειρηματικής δράσης**

- Σε ένα απλό φορολογικό σύστημα δεν απαιτούνται ιδιαίτερα κίνητρα για την προώθηση της εξωστρέφειας. ⁽¹¹⁾.
- Η πολιτική επιστροφής του ΦΠΑ είναι μέρος του συστήματος ΦΠΑ, που καταφέραμε στην Ελλάδα από κίνητρο να το μετατρέψουμε σε αντικίνητρο, και σε ακραίες περιπτώσεις σε αιτία σοβαρότατων προβλημάτων επιβίωσης των «ωφελούμενων» επιχειρήσεων. ⁽¹²⁾
- Μία περιοχή όπου το κράτος μπορεί να φανεί υποστηρικτικό στις εξαγωγικές επιχειρήσεις είναι στις περιπτώσεις απώλειας εσόδων της επιχείρησης από μη πληρωμή τιμολογίων. Είναι σκόπιμο να υπάρχει ευνοϊκό καθεστώς στις περιπτώσεις αυτές, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων)
- Χρειάζεται ανασχεδιασμός και δραστική απλοποίηση των τελωνειακών διαδικασιών, που σήμερα είναι σχεδιασμένες με κυρίαρχο κριτήριο την δικαιολόγηση οργανικών θέσεων τελωνειακών που βρέθηκαν να περισσεύουν όταν εφαρμόστηκαν οι κανόνες της Ενιαίας Αγοράς το 1993.

- **Καλλιέργεια της καινοτομικής συμπεριφοράς, δραστηριοποίηση στην Έρευνα & Ανάπτυξη**

- Και εδώ δεν χρειάζονται ιδιαίτεροι χειρισμοί από το φορολογικό σύστημα, πέραν της λογικής της πλήρους αναγνώρισης των σχετικών δαπανών. Τυχόν άλλες πολιτικές κινητροδοτήσεων είναι σκόπιμο να αποφεύγουν τις ευθείες μεταβιβαστικές πληρωμές (επιδοτήσεις) που είναι ο κανόνας σήμερα, αλλά να γίνονται μέσα

¹¹ Η επιστροφή ΦΠΑ (που είναι μέρος του υφιστάμενου ευρωπαϊκού συστήματος ΦΠΑ) αποτελεί σήμερα εφιάλτη των εξαγωγέων λόγω της λειτουργίας της κρατικής μηχανής. Επίσης άλλα προβλήματα όπως αναγνώριση δαπανών για προωθητικές ενέργειες κλπ θα λυθούν αυτόματα από ένα σύστημα απαλλαγμένο από τις διαστροφές του σημερινού.

¹² Τα προβλήματα επιστροφής ΦΠΑ αφορούν βασικά τους εξαγωγείς και εκείνους που έχουν σημαντικές επενδύσεις σε κτίσματα και εξοπλισμό. Επισημαίνεται εδώ η πρακτική των φορολογικών ελεγκτών να επιδιώκουν με κάθε τρόπο να «ισοζυγίσουν» σε ταμειακούς όρους τον ΦΠΑ που οφείλεται προς επιστροφή με ευρήματα ελέγχου που συχνά ξεπερνούν τα όρια της λογικής και καλής πίστης.

από σύστημα πιστωτικού ποσού έναντι του φόρου, που όμως θα παρακολουθείται χωριστά στο δημόσιο λογιστικό (ως negative tax)

Ειδικές επισημάνσεις από την Ελληνική εμπειρία

Πρόσθετα σημεία που πρέπει να επισημανθούν (με βάση την σημερινή κακή εμπειρία στη χώρα μας) είναι τα παρακάτω χαρακτηριστικά για το σχεδιαζόμενο σύστημα:

- Να μην δημιουργεί κόστη στις επενδυτικές και εμπορικές συναλλαγές (B2B)
 - Τέτοια κόστη σήμερα είναι υπολείμματα φόρων και τελών υπέρ ποικιλώνυμων ν.π.δ.δ. αλλά και τρίτων, του χαρτοσήμου, ο φόρος «συγκέντρωσης κεφαλαίου», τα παράβολα, τα ποικιλόμορφα τέλη που τυπικά ή ουσιαστικά είναι μη ανταποδοτικά κλπ και τα οποία προσθέτουν πολυπλοκότητα, υψηλό κόστος συμμόρφωσης των φορολογουμένων και ρίσκα παραβάσεων για μη σημαντικά ποσά, και επίσης έχουν υψηλό κόστος ελέγχου και συλλογής σε σχέση με την δημόσια πρόσοδο.
- Να αποφεύγει το διοικητικό βάρος στις επιχειρήσεις
 - Αυτό επιτυγχάνεται με πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, με παράλληλο απεγκλωβισμό από την νοοτροπία που απαιτεί αυτοπρόσωπη παρουσία του εκπρόσωπου της επιχείρησης.
- Να παρέχει διέξοδο ασφαλούς πρόβλεψης για νεωτεριστικές συναλλαγές
 - Η εξέλιξη της οικονομίας φέρνει συστηματικά στην επιφάνεια επιχειρηματικά μοντέλα και νέου τύπου συναλλαγές που μπορεί να μην εντάσσονται εύκολα στο εκάστοτε υφιστάμενο σύστημα φορολόγησης. Αυτοί οι νεωτερισμοί ⁽¹³⁾ είναι σκόπιμο να υποστηρίζονται γιατί αποτελούν το δυναμικό στοιχείο της

¹³ Παράδειγμα ήταν στις δεκαετίες του '90 και του 2000 ήταν τα νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, συναλλαγές σχετικές με την ανάπτυξη ακίνητης περιουσίας (leasing, ΕΕΑΠ κλπ) τριγωνικές συναλλαγές φασόν προς τρίτες χώρες, κ.ά.

ανάπτυξης, και όχι να «σαμποτάρουνται» όπως είναι γενικά η τάση σήμερα. Επομένως πρέπει, θεσμικά, να υπάρχει δυνατότητα (με θετική προσέγγιση) αξιολόγησης μιας συναλλαγής νέου τύπου και ένταξής της στο υφιστάμενο πλαίσιο είτε ερμηνευτικά, είτε με πρόταση νέων φορολογικών κανόνων.

- Να είναι ανταγωνιστικό για τους επενδυτές και να δημιουργεί κίνητρα για αποταμίευση
 - Ο φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών αποτελεί μέρος της πραγματικότητας σήμερα, και επομένως οδηγεί στην πίεση για χαμηλούς συντελεστές εταιρικού φόρου εισοδήματος. Ο σημερινός συντελεστής (20%) θεωρείται στο άνω όριο ενός ανεκτού συντελεστή με τα ευρωπαϊκά δεδομένα, ενώ ένας πιο ρεαλιστικός συντελεστής σε μακροπρόθεσμη βάση θα ήταν το 15%.
 - Σημαντικά στοιχεία που πρέπει να εισαχθούν για την δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επενδύσεις είναι:
 - η έννοια της ενοποιημένης φορολόγησης ομίλου (group taxation),
 - η ειδική πρόνοια για τους ελληνικούς ομίλους που έχουν επενδύσεις στο εξωτερικό ⁽¹⁴⁾.
 - Επίσης μέρος του προβληματισμού στο σημείο αυτό είναι ο εξορθολογισμός της φορολόγησης των φυσικών προσώπων (έλληνες managers) που θητεύουν στο εξωτερικό και αποτελούν ιδιαίτερα δυναμικό και αναπτυσσόμενο στοιχείο της οικονομίας μας.
 - Η φορολόγηση των καταθέσεων, και γενικότερα της προσόδου από επενδύσεις φυσικού προσώπου, πρέπει να είναι τέτοια που να

¹⁴ Το σημερινό σύστημα έχει σχεδιαστεί σε μία εποχή που ήταν σπανιότατη η περίπτωση ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό, και το αποτέλεσμα είναι οι ελληνικοί όμιλοι να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση από τους αντίστοιχους ξένους, παρωθώντας τους να μεταφέρουν την έδρα τους εκτός Ελλάδος

υποστηρίζει τη ροπή προς αποταμίευση. Μία προωθημένη σκέψη είναι η μηδενική φορολόγηση αυτής της προσόδου, εάν μπορεί να αποδειχτεί ότι προέρχεται από δηλωμένες πηγές (και επομένως έχει ήδη φορολογηθεί στο επίπεδο της κτήσης). Σε κάθε περίπτωση είναι σκόπιμο να εξευρεθεί ένας απλός και αξιόπιστος τρόπος διαφορικής φορολόγησης στις περιπτώσεις που οι αποταμιεύσεις/επενδύσεις προέρχονται από δηλωμένα εισοδήματα έναντι εκείνων για τα οποία δεν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι έχουν δηλωθεί (οπότε δικαιολογείται η φορολόγηση να έχει «δημευτικό» χαρακτήρα).

- Να μην επιβαρύνει υπέρμετρα την εργασία και την αυτο-απασχόληση
- Να προβλέπει συμμετρία μεταξύ κράτους και φορολογουμένου στις επιβαρύνσεις που συνοδεύουν την μη έγκαιρη καταβολή οφειλών.
- Να προβλέπει ειδικό απλοποιημένο καθεστώς φορολογίας εισοδήματος για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και αυτοαπασχολούμενους (“small business taxation”). Πλούσια βιβλιογραφία υπάρχει γύρω από αυτό το θέμα, και από διεθνείς οργανισμούς. Οι περισσότερες προσεγγίσεις βασίζονται σε κάποια μορφή τεκμαρτού ή κατ’ αποκοπήν φόρου, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι απαιτήσεις λογιστικής παρακολούθησης.

Αναδιανομή

Είναι παγιωμένη πρακτική (ως προς το φορολογικό σύστημα) να επιδιώκεται αναδιανομή μέσα από τις απαλλαγές και την προοδευτικότητα των συντελεστών στα φυσικά πρόσωπα. Παραθέτουμε ορισμένες σκέψεις γύρω από επιλεγμένα κρίσιμα ζητήματα.

Φορολόγηση Εισοδημάτων από εργασία

- Αφορολόγητο όριο
 - Αυτό να συνδέεται με το επίπεδο του “living wage”⁽¹⁵⁾
- Μέγιστος συντελεστής
 - Οτιδήποτε πάνω από περίπου 33% δίνει την αίσθηση του ληστρικού για τον φορολογούμενο που προσφέρει προσωπική εργασία (εάν δουλεύει 6 μέρες, με το 33% οι δύο είναι για το κράτος). ⁽¹⁶⁾

Φόρος προστιθέμενης Αξίας

Οι φόροι πάνω στα εισοδήματα φυσικών και νομικών προσώπων προσδιορίζουν σε σημαντικό βαθμό την οικονομική συμπεριφορά και πρέπει να είναι στοιχεία που εντάσσονται στον προγραμματισμό ενός οικονομικά ενεργού ατόμου ή μιας εταιρείας. Επηρεάζουν επομένως το σκέλος της προσφοράς, όπου θα βασιστεί η ανάπτυξη της οικονομίας μας. Αντίθετα, ο ΦΠΑ επηρεάζει (οριακά) μόνο τη ζήτηση, δεν αποτελεί στοιχείο κόστους παρά σε ελάχιστες περιπτώσεις, και για τον λόγο αυτό ο συντελεστής του ΦΠΑ πρέπει να ορίζεται με γνώμονα τον ισοσκελισμό των δημοσίων δαπανών με τα έσοδα. Λογικά όρια για τον συντελεστή αυτόν είναι 16%-18%. Ένας ιδιαίτερα υψηλός συντελεστής ΦΠΑ (πάνω από 20%) αποτελεί σημαντικότατο κίνητρο για φοροδιαφυγή (πολύ περισσότερο από ότι ο φόρος εισοδήματος).

¹⁵ Η έννοια αυτή χρησιμεύει και σε άλλα πεδία σαν σημείο αναφοράς, όπως για τα επιδόματα ανεργίας, τις ελάχιστες συντάξεις κλπ που συναρτώνται με αυτό το ποσό μέσω διαφόρων συντελεστών. Μπορεί να αποτελεί έμμεσο τρόπο τιμαριθμοποίησης των μεγεθών αυτών.

¹⁶ Υπάρχουν περιπτώσεις όπου εισοδήματα είναι σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, και δεν μπορούν να στηρίζονται αποκλειστικά στην προστιθέμενη αξία της εργασίας, αλλά έχουν περισσότερο χαρακτήρα επιχειρηματικής προσόδου. Θα μπορούσε λοιπόν να υπάρχει ο σημερινός πολύ υψηλός μέγιστος συντελεστής για ποσά άνω του € 1εκ., για παράδειγμα.

Φορολόγηση Ακίνητης Περιουσίας

Η επιβολή φόρου στην ακίνητη περιουσία δεν πρέπει να υπάρχει από την στιγμή που αυτή έχει αποκτηθεί με εισοδήματα τα οποία έχουν δηλωθεί, και όταν παράλληλα φορολογείται η πρόσδοδος από την χρήση της ακίνητης αυτής περιουσίας. Η επιβολή φόρου στην ακίνητη περιουσία δικαιολογείται μόνο από έκτακτες ταμειακές ανάγκες του δημοσίου.

Σε κάθε περίπτωση φορολογία στα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για παραγωγικούς σκοπούς στερείται λογικής και είναι αντιαναπτυξιακή, επομένως πρέπει να μην υπάρχει στο νέο σύστημα.

Ρυθμιστικός ρόλος

Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται φόροι που σκοπούν κυρίως να ρυθμίσουν την καταναλωτική συμπεριφορά. Επειδή τα συλλεγόμενα έσοδα είναι σημαντικά και «εύκολα», σύντομα το κράτος ξεχνά τον λόγο επιβολής μιας τέτοιας «ειδικής» φορολογίας, και την προσεγγίζει με αποκλειστικά ταμειακή λογική. Μάλιστα, υπάρχει πάντα ο πειρασμός της διεύρυνσης της γκάμας των αντικειμένων που φορολογούνται με ειδικό τρόπο, ξεφεύγοντας τελείως από τον παραπάνω σκοπό⁽¹⁷⁾.

Ακόμη όμως και με την ταμειακή λογική, είδαμε τα αποτελέσματα υπερβολών. Η πρόσφατη ιστορία έδειξε ότι στα ήδη φορολογούμενα είδη, η υπέρμετρη αύξηση των συντελεστών μπορεί να επιφέρει πτωτικά αποτελέσματα στα αντίστοιχα έσοδα, ακριβώς διότι επιφέρουν αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς, αλλά σε μερικές περιπτώσεις γιατί δημιουργείται σοβαρό κίνητρο για λαθραία παραγωγή και διακίνηση (τσιγάρα, αλκοολούχα).

Υπάρχουν ειδικές θέσεις για την φορολόγηση των παρακάτω αντικειμένων

- Αυτοκίνητα (προσανατολισμός στην φορολόγηση με βάση τους εκπεμπόμενους ρύπους - απαλλαγή των ΙΧΕ χρησιμοποιούμενων για επαγγελματικούς σκοπούς)

¹⁷ Όπως επιδιώχθηκε πρόσφατα η φορολόγηση των αναψυκτικών

- Καύσιμα
- Φυσικοί πόροι, νερό
- Εκπεμπόμενοι ρύποι CO₂
- Αλκοολούχα ποτά
- Τσιγάρα
- Ασφαλιστικά προϊόντα

Φορολογία και τοπική αυτοδιοίκηση

Η επιβολή τελών από την τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να στοχεύει σε κάποια ειδική αντιπαροχή προς εκείνους που βαρύνονται με την καταβολή τους, ώστε να εφαρμόζεται ορθά η αρχή της ανταποδοτικότητας. Επομένως, δεν θα πρέπει να υποκρύπτεται φορολογία, καθώς στην περίπτωση αυτή παραβιάζεται και η συνταγματική αρχή της νομιμότητας του φόρου. Ειδικότερα:

Υποκείμενοι σε δημοτικά τέλη

Θα πρέπει να επιβάλλονται ανταποδοτικά τέλη μόνο στον κύκλο των ωφελούμενων προσώπων, και όχι σε υποκείμενους οι οποίοι δεν έχουν σχέση με αυτά.

Διαφάνεια

Δεν επιτρέπεται η χρηματοδότηση από ανταποδοτικά τέλη έργων που θα κατασκευαστούν μελλοντικά. Θα πρέπει τα ανταποδοτικά τέλη να καταβάλλονται μόνο για πραγματικά παρεχόμενες υπηρεσίες. Επομένως η αντιστοίχιση των επιβαλλομένων τελών προς καλά οριζόμενες υπηρεσίες, για τις οποίες υπάρχει μονομερές «συμβόλαιο ποιότητας υπηρεσίας» πρέπει να είναι δημόσια και διαφανής.

Ελεγκτική - λογιστική διαδικασία , Εκκαθάριση

Για κάθε υπηρεσία για την οποία επιβάλλεται τέλος, θα πρέπει να ολοκληρώνεται η εκκαθάριση του αντίστοιχου λογαριασμού εσόδων - εξόδων εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, η δε ανταποδοτικότητα να ελέγχεται από τους ορκωτούς ελεγκτές των Ο.Τ.Α.

Η κακή εμπειρία των αυθαιρεσιών των τελών ΟΤΑ οι οποίες είχαν αντιμετωπισθεί σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να αντιμετωπισθεί σύμφωνα με τις αρχές της εγκυκλίου του ΥΠΕΣΔΔΑ (18-1-2005) εάν επιτέλους επιβληθεί η ουσιαστική εφαρμογή της η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει:

α. **Προτυποποίηση συστημάτων κοστολόγησης** των ανταποδοτικών υπηρεσιών που παρέχονται με τους πόρους των τελών ΟΤΑ.

- β. Χωριστά λογιστικά αποτελέσματα για τη διαχείριση των ανταποδοτικών τελών, με αξιολόγηση του ύψους τους.
- γ. Έλεγχο από τον ελεγκτή του ΟΤΑ των λογιστικών αποτελεσμάτων αυτών, και η χωριστή δημοσιοποίησή τους σε ετήσια βάση.